Adunarea generală
a asociației învățătorilor din orașul și județul Arad

xx

Pe ordinea de zi n'a figurat descărcarea comitetului de contul de gestiune. — Discuțiuni aprinse. — Se va convoca o adunare generală extraordinară

Arad, 15 Mai

Duminică, 15 Mai, înainte de amiazi, la orele 9, s'a ținut, în sala mare a primăriei, adunarea generală anuală a asociației învățătorilor din orșul și județul nostru.

OMAGIU LUI OCTAVIAN GOGA

Adunarea generală a fost deschisă de d. NICOLAE CRISTEA, printr'o cuvântare de comemorare a lui Octavian Goga, luptătorul vijelios al drepturilor românești dinaninte de războiul mondial. Scrisul lui Octavian Goga a fost oglinda sufletească a poporului românesc din Ardeal. Octavian Goga, a fost poet, ziarist și om de stat și în toate aceste manifestări, a păstrat contactul cu pământul și poporul pe care l-a iubit ca nimeni altul. La București, după isbucnirea războiului mondial, a militat pentru intrarea României alături de marii aliați. Iar după război, care a adus românilor îndeplinirea unei dreptăți istorice, Octavian Goga, a militat pentru îndeplinirea și a dreptăți sociale.

Învățătorii din oraș și județ, prezenți la adunarea generală, păstrează un minut de reculegere în amintirea poetului pătimirii noastre.

In continuare, d. Nicolae Cristea vorbește despre menirea frumoasă și grea a învățătorimii române și despre soarta grea ce-i este dată s'o trăiască. Incheie, îndemnând învățătorii să se inspire la școala naționalismului lui Octavian Goga.

Incheindu-și cuvântarea de deschidere, d. Nicolae Cristea salută pe d. Ludovic Cioban, inspector școlar, pe d. Lazăr Igrișan, revizorul școlar al județului și pe reprezentanții presei.

DISCUȚIILE

Răspunzând salutului ce i s'a adresat, d. I. CIOBAN mulțumește pentru manifestația de simpatie ce i s'a făcut de către învățătorii arădani. Cunoaște aspirațiunile învățătorimii, a cărei viață este condusă de un nobil spirit de jertfă și solidaritate, pentru propășirea neamului. Viața dăscălimii este tradițională și compusă din credință și jertfă, — elemente de bază ale fiecărui popor, a fiecărui stat ce ține la existența sa. Profesiunea noastră a reclamat totdeuna demnitatea ei. Acum, destinul ei a fost rectificat și potențialul intensificat prin numirea d-lui Țoni ca subsecretar de stat. Dăscălimea trebue să fie alături de el, de acest demn reprezentant al ei și să fie demnă de el. (Adunarea ovaționează pe d. Țoni). D. L. Cioban urează dăscălimii arădane creșterea energiilor ei și spor la muncă.

D. L. IGRIȘAN, revizorul școlar al județului, în răspunsul adresat președintelui, mulțumește pentru cuvintele ce i le-a adresat și continuă arătând asimilarea aspirațiilor sale cu ale învățătorilor din oraș și județ. A servit pe toți și dacă mai sunt nemulțumiri, acestea nu sunt dintre acele ce nu pot fi aplanate. In noua eră de viață ce s'a deschis neamului nostru, învățătorii constitue un factor important. De aceea, ei trebue să dea ascultare M. Sale Regelui (adunarea aduce ovații Suveranului) care a chemat la ministerul educației naționale pe apreciatul conducător al asociației generale a învățătorilor din România, pe d. V. Țoni. Să sperăm, că atât învățătorii cât și școala vor profita de pe urma acestei distincțiuni adusă corpului nostru. Învățătorii, cu conducătorii în frunte, trebue să fie factori de frunte pentru binele neamului. Timpul este greu, vremurile turburi, țara are nevoe de pace și liniște în interior, aceste sunt imperative ce învățătorii trebue să le înțeleagă și să adopte atitudini în consecință.

Adresându-se d-lui inspector L. Cioban, d. L. Igrișan, evocă cei 10 ani de colaborare administrativă și-l roagă să îndeplinească dorința multimii de învățători cari-și așteaptă inspecțiile speciale, cari trebuesc făcute.

Mai vorbește d. MIHAILESCU-PERIAM, în numele învățătorilor bănățeni, iar d. NICOLAE CRISTEA salută sosirea la adunarea generală a d-lui prof. Victor Târcovnicu, profesorul de pedagogie dela școala normală de băeți din localitate. D-sa, luând cuvântul, evocă pe profesorul Teodor Maris, predecesorul său, aduce cuvinte de laudă dăscălimii arădane, apoi trece la considerațiuni asupra menirei secolului al XX-lea, care se deosebește profund de celelalte. Secolul nostru, pune socialul înaintea individualului, pe când secolele trecute au fost dominate de rationalism și materialism. Rolul secolului nostru a fost admirabil înteles de organizatorii străjerii, a cărei menire este de ordin social: ajutorarea aproapelui

TELEGRAME TRIMISE

La propunerea d-lui Nicolae Cristea, președintele adunării generale, se aprobă trimiterea următoarelor telegrame:

M. Sale Regelui, Bucuresti.

„Învățătorimea orașului și județului Arad întrunită în congres cultural în orașul Arad, prezintă M. Voastre asigurarea devotamentului neclintit și urarea călduroaselor dorinti de domnie îndelungată".

P. S. Sale Nicolae Colan, ministrul educației naționale, București.

„Învățătorimea din orasul și județul Arad, întrunită în congres cultural, Vă roagă a primi asigurarea celor mai alese sentimente de respect și venerațiune".

D-lui D. V. Țoni, subsecretar de stat la ministerul educației naționale, București.

„Învățătorimea din orașul și județul Arad din congresul lor cultural, trimit salut respectuos celui ce din încredințarea Suveranului conduce destinele culturii românești".

ORGANIZAREA ȘCOLII NORMALE

După citirea telegramelor, a urmat raportul prezentat de d. GHEORGHE TUDOR, privitor la organizarea școalei normale. Raportul d-sale se concretizează în următoarele: învățătorii — și întreg poporul — să fie conduși de cele mai bune și mai superioare elemente, indiferent de unde vor fi luate, aceasta pentru că școala este incapabilă să creeze caractere. Deci trebue făcută o selecție a valorilor, pentru a se scoate la suprafață cei cu o perfectă morală.

Trecând la vocația profesiunii, spune că la vârsta de 12 ani, când copiii intră elevi la școala normală, nu se poate preciza vocația, astfel că absolventii sunt în posesiunea unei profesiuni, pentru care, eventual nu au nici o aplicare sau atracțiune. Astfel fiind este de părere ca școala normală să fie transformată într'un liceu cu bază de cultură generală, ai cărei absolventi să se specializeze fie într'o secție pedagogică, fie la o școală normală superioară, și, abia după această perioadă de specializare să fie trimiși în mijlocul copiilor ca învățători. Învățătorii creați în felul acesta nu vor mai produce desiluzii, ci vor sgudui din temelii sufletul națiunii — fiind ei oameni superiori atât prin pregătire cât și prin cultură — ridicându-l la culmi nebănuite.

Raportul d-lui Tudor s'a bucurat de o lungă discuțiune, la care au participat d-nii: *Țigu, Sendrei, Tomuța, Cârstea, Mihăilescu-Periam, Traian Popescu, Florian Popescu,* insp. *Ludovic Cioban, Al. Burticală, Sânduț,* prof. *Victor Târcovnicu, Lupaș, E. Spinanțiu, N.Cristea, Blăgăilă,* și alții.

O parte dintre participanții la discuție, sunt de părere că învățătorii nu au calitatea de a se amesteca în probleme de oraganizare a școalei normale atât timp cât școala primară nu este organizată astfel încât menirea ei să fie perfect sau multumitor corespunzătoare nevoilor.

O altă parte, au fost de părere, că da, școala normală trebue reformată, pentru că așa cum functionează astăzi, între elev — viitorul învățător — și profesorii săi, nu există nici o legătură sufletească.

Transformarea școalei normale în liceu cu două cicluri a fost un alt punct de vedere. Susținătorii acestuia au cerut ca cei opt ani de studiu la scolile normale să fie împărțiți în două cicluri. Unul de sase ani, similar liceului teoretic, și al doilea, de doi, ani pentru specializare. Absolvirea acestor două cicluri ale liceului normal — cum ar urma să fie botezate scolile normale — n'ar da dreptul elevilor de a profesa în cariera dăscălească, ci numai acela de a se prezenta la un bacalaureat normal. Cei ce reușesc la acest bacalaureat, vor putea intra în învățământul primar, dar să le dea și dreptul de a se inscrie la oricare facultate, inclusiv la academia normală.

Discutiunile ar mai fi continuat, dar secretarul asociației, d. BLAGAILA, a dat citire unor proecte de reformă a școalelor normale, redactate încă anul trecut de o comisiune specială, compusă din delegații asociației generale a învățătorilor, al ministerului educației naționale și al corpului profesoral dela universitatea din București, proecte asemănătoare întru totul celor propuse de diferitii participanți la discutiune. Faptul acesta produce o impresie puțin favorabilă, deoarece s'a pierdut timpul cu discuții inutile, atunci când ele puteau fi reduse la minim de timp, dacă ei ce-au participat la ele ar fi citit la timp revista „Școala Vremii" a asociației arădane, în care ele au apărut.

MANUALELE DIDACTICE

Raportul următor a fost prezentat de d. ROMUL PONTA, privitor la manualele didactice de curs primar. Raportul d-sale, scurt și clar, este următorul:

Să se institue o comisiune pentru aprobarea manualelor didactice de curs primar. Această comisiune să fie alcătuită pe baze noui. Manualele acceptate, să fie editate de ministerul educației nationale și distribuite gratuit. Personalul de control să poată figura ca autor și să primească și o recompensă pentru munca depusă la redactarea manualelor. Manualele să fie aprobate pe o perioadă de 5 ani și de fiecare clasă să fie trei serii de cărți. Manualele să fie distribuite la începutul fiecărui an, până cel mai târziu la 15 Septembrie.

Raportul d-lui Ponta a fost aprobat cu unanimitate.

INVATATORII DIN TINUTURI CU POPULAȚIE ETERO-GLOTA

D. NICULAE CRISTEA a prezentat un raport privitor la art. 180 din legea învățământului primar care prevede prime și favoruri învățătorilor cari funcționează în ținuturi cu populație eteroglotă. D-sa cere suprimarea acestui favor, iar din sumele rezultate să se edifice școli în comunele cari nu sunt.

Propunerile d-sale n'au fost acceptate, dând naștere unei discutiuni violente la care participă mai mulți învățători, toți cerând menținerea primei și extinderea ei și asupra regiunilor muntoase ale țării, unde posibilitățile de traiu sunt mai reduse și populația mai săracă. De ce să cerem suprimarea unui drept acordat, când se poate foarte bine cere extinderea lui asupra tuturor învățătorilor. Discutiunile au fost încheiate prin cuvintele d-lui Nic. Cristea, care a propus să se ceară aplicarea legii pentru armonizarea salariilor.

CASA INVAȚATORILOR

Urmând să se discute raportul privitor la situația casei învățătorilor, d. EUGEN SPINANȚIU a relevat lacuna ce o cuprinde convocarea, din care s'a omis raportul privitor la contul de gestiune financiară, în care darea de seamă a casei învățătorilor trebuia să fie cuprinsă. In concluzie, spune că toate chestiunile legate de gestiunea financiară ce figurează în ordinea de zi a convocării, nu pot fi discutate.

D. GADEA, remarcă: In cazul acesta, lucrările adunării nu sunt valabile și până aci am muncit zadarnic.

In discutie intervin d-nii NIC. CRISTEA și I. BLAGAILA, președintele și secretarul asociațiunii, arătând că toate actele ce precedează convocarea adunării generale au fost legal îndeplinite, dar că dintr'o greșală de tipografie, punctul respectiv a fost omis din convocare.

D. IOSIF FURDUI spune că acele chestiuni ce nu sunt trecute în convocator, nu pot fi discutate.

D. I. LASCU, luând cuvântul spune: Am auzit pe d. președinte spunând că totul este în ordine, dar convocarea este incompletă. Deci, adunarea este convocată legal, dar nu e legal constituită. Gestiunea financiară nu e în ordinea de zi. Cauza nu o știm. Revista „Școala Vremii" în care s'a publicat convocarea, a apărut de două săptămâni și comitetul a fost indolent și n'a rectificat greșala printr'o circulară. Admit că s'a greșit la tipografie, dar greșala trebuia rectificată. D. Blăgăilă a afirmat că s'a publicat contul de gestiune. Aș vrea să mi se arate statutele în cari se scrie că, contul de gestiune trebue publicat. Adunarea generală are un singur sens: să acorde descărcarea de gestiune, iar contul de gestiune este egal cu toate operațiunile făcute în activitatea comitetului pe timpul funcționării sale și acest lucru nu s'a făcut. Deci lucrul acesta nu este și să nu mă faceți pe mine să înțeleg lucruri ce nu sunt. Asociația nu și-a prezentat socotelile așa cum și le-a prezentat Casa învățătorilor...

D. ROMUL PONTA: Este adevărat că în ordinea de zi nu e trecut, însă dacă e greșală se poate repara!

D. E. SPINANȚIU: Dacă nu e trecut în ordinea de zi atunci nu se poate discuta!

D. I .BLAGAILA: Adunarea generală nu e suverană să discute un punct omis din ordinea de zi. In continuare pretind președintelui să facă darea de seamă asupra activității desfășurate dela ultima adunare generală, căci lucrul acesta nu l-a făcut, iar ceeace a publicat în „Școala Vremii" e un articol de ziar, o îmbârbătare sau orice vreți în afară de dare de seamă!...

Discutiunile iau o turnură extrem de violentă și se părea că vor fi încheiate prin propunerea d-lui N. Cristea, care este de părere să nu se discute.

Intervine însă d. EUGEN SPINANȚIU: Trebue stabilit dacă adunarea generală a fost constituită statutar. In cazul acesta s'a discutat ce s'a putut, iar chestiunile ce nu se pot discuta să fie trecute pentru o nouă adunare generală care să fie convocată într'un timp scurt.

Această nouă adunare generală extraordinară urmând să desbată punctele din chestiune.

D. Spinantiu a fost, poate, înțeles greșit, căci se aud voci cari conform statutelor pretind ca 50 membri să convoace o adunare generală extraordinară.

D. I. LASCU intervine și pune lucrurile la punct: Dacă adunarea generală de azi, convoacă o adunare generală extraordinară, atunci comitetul trebue considerat demis. Propun deci ca lucrurile să rămână în starea actuală și să se convoace, tot de către comitet, însă într'un timp scurt.

Discutiunile se calmează și după ce se stabilește, la cererea d-lui R. Tundre, că în procesul verbal și în convocarea publicată lipsește punctul de „disordine" și după ce adunarea generală nu consimte să se discute azi, punctele privitoare la gestiunea financiară, se hotărește să se convoace o adunare generală extraordinară între 21 Iunie și 10 Iulie, când aceste puncte vor fi expuse și discutate pe larg.

xx

Din Teius

RIDICAREA PAVILIONULUI STRAJERESC. — In com. Teius s'a făcut sfințirea și ridicarea pavilionului național al stolului de străjeri dr. Ioan Rațiu din localitate.

La solemnitate au asistat străjerii și străjeritele stolului, șefii autorităților din localitate în frunte cu d. colonel Marcel Ionescu prefectul județului Alba, dr. Vasile Bărlut prim-pretor, dr. Avram Vesa, Eugen Hulea dir. liceului Mihai Viteazul din Alba Iulia din partea marelui comandament, St. Crăciun medic circ., dr. Simion Lucaciu și un numeros public.

Expoziția-târg de vinuri
din echința (Năsăud)

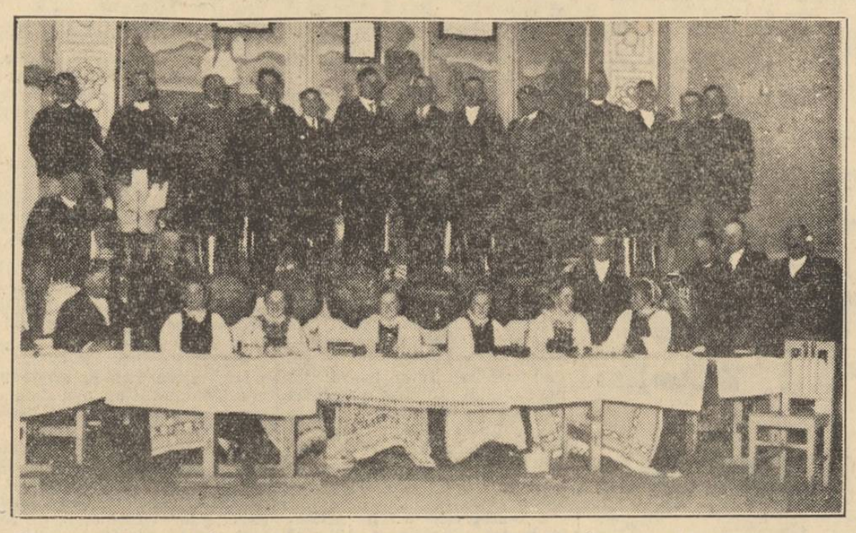

Un grup de producători și organizatori ai expoziției de vinuri din Lechința

Bistrița, 13 Mai

Pentru promovarea și intensificarea viticulturei, ministerul de agricultură și domenii a dat dispoziții tuturor serviciilor agricole din țară, ca în județele cu regiuni viticole să se organizeze câte o expoziție-târg de vinuri în scop de propagandă.

Datorită inițiativei luate de d. ing. agronom Petre Mitrofan, directorul serviciului agricol, împreună cu d. șef de regiune din Bistrița Traian Rădulescu, în unire cu podgoreni din comunele: Lechința, Săniacob, Vermeș, Sângeorzul Nou, au organizat în comuna Lechința o frumoasă și bogată expoziție de vinuri, unde au fost expuse vinuri de masă și desert din varietățile: Resling, Fetească, Sauvingnon, Pinot gris, Pinot Blank, Traminer, Chasselas și diferite alte specialități.

Deschiderea expoziției s'a făcut într'un cadru festiv în comuna Lechința.

Printre cei prezenți care au ținut să ia parte la inaugurarea acestei expoziții, au fost și d-nii: colonel Dumitrache, prefectul județului Năsăud, ing. agronom Petre Mitrofan, directorul serviciului agricol, lt.-colonel Marinescu, comandantul batalionului de grăniceri, lt.-colonel Teodorescu Joan, comandantul cercului de recrutare al județului, lt.-colonel Pop Ion din grăniceri, maior Rusu Pompei, maior Sion Ioan, maior Cosma, comandantul legiunei de jandarmi, căpitan Ștefănescu Dumitru, căpitan Mărieși, căpitan Prelipceanu, căpitan Mărieși, lt. Cosma, lt. Henteș, lt. Himen Radu, lt. Boțan, Felician, lt. Zăgrean Vasile, sub-lt. Zăgrean Teodor, ing. Friedrich Kelp, șeful serviciului technic al județului Năsăud, dr. Fety, d-na Cleopatra Mitrofan, d-ra Victoria Gherman, d-ra Stefi Bilegan, ing. agr. Petre Bâlcu, ing. D-tru Ionescu, ing. Gh. Kreutzer, vicepreședintele Camerei de agricultură a județului, Petre Gheorghe Rusu, dr. Emil Hozac, dr. Ștefan Pop, dr. Gh. Hanek, dr. F. Eisenburger, dr. Bartoș Sever, Bârsan Ion, preot gr. cat,. Rottmann Gotfried preot luteran, Adrian Mican, Cotu Liviu, Cârnațiu Alex., Lieb Friedrich, Felker Gh. Preduț, Cosmuța, Grund Alois, farmacist, precum și o mulțime de alți funcționari administrativi comunali industriași și comercianți și țărani veniți din întreg județul Năsăud.

Au ținut cuvântări d. Traian Rădulescu, șeful regiunei agricole Bistrița, d. inginer agronom Petre Mitrofan, directorul serviciului agricol al județului Năsăud și d. prefect colonel Dumitrache.

D. prefect colonel Dumitrache a ținut să viziteze mai multe gospodării ale locuitorilor rămânând mulțumit de constatările făcute.

COMISIA DE CLASIFICARE

In după amiaza primei zile de expoziție s'au format trei comisiuni cari au clasificat toate produsele viticole expuse pe comune.

Prima comisie a fost compusă din d-nii: ing. agronom Petre Bâlcu, căpitan Mareș, Ihm George; a doua comisie a fost compusă din d-nii: ing. agronom Gh. Kreutzer, Justiner Kandert, Müller M.; a treia comisie a fost compusă din d-nii: Avram I., căpitan Prelipceanu, Wagner 133.

Datorită priceperei d-lui Traian Rădulescu, șeful regiunei agricole Bistrița, standurile cu sticlele de vin au fost foarte frumos aranjate.

Ședința Camerei de comerț și industrie din Oradea

Oradea, 15 Mai

Sâmbătă s'a ținut ședința comisiei interimare a Camerei de comerț, sub președinția d-lui Teodor Popa.

Au luat parte d-nii: Gh. Botezatu, vice-președinte, Traian Neagu, Ieronim Buzea, Dumitru Ghițea, Ioan Faur, Dumitru Ionaș, **Gh. Madarași, membri, precum** și d. Moldovanu, secretarul Camerei de comerț.

Au fost numiți în comisia finanțelor **d-nii Traian Neagu,** Nic Tica și Gh. Madarași. In comitetul Bursei de mărfuri sunt delegați d-nii Constantin Bogdan și Traian Neagu.

S'au discutat și hotărît apoi următoarele: înființarea unei Case de împrumut pentru comercianții și industriașii din Bihor.

S'a delegat un comitet format din d-nii G. Botezatu, M. Faur, Traian Neagu și Ieronim Buzea, pentru întocmirea proectului de funcționare a Casei de împrumut.

S'a adresat un memoriu ministerului de comerț și industrie, în care se cere ca la licitațiile publice să fie numit în comisia de recepție și un membru delegat al Camerei de comerț.

S'a aprobat cererea adresată ministerului pentru acordarea unui credit de 25 milioane lei, pentru consolidarea și sprijinul comerțului și industriei românești în jud. Bihor.

S'au luat măsuri ca să se vie în ajutorul comunelor locuite de Moți, din cuprinsul jud. Bihor.

S'a propus deasemenea înființarea unei industrii casnice în Valea Băiței.

D. Teodor Popa a propus să se ceară guvernului să se înființeze un fel de timbru al moților, în legătură cu transportul lemnelor de foc de către moți, aceștia având un drept de 50 la sută reducere, drept de care însă nu se folosesc.

S'au mai discutat chestiuni în legătură cu angajarea chelnerilor-ucenici; cu examenul de limba română a debitanților de băuturi spirtoase din Oradea și jud. Bihor; în legătură cu oprirea comis-voiajorilor de a vinde marfa persoanelor particulare și reglementarea comerțului ambulant, etc.

ȘTIRI DIFERITE

ARAD

CONSFATUIRE IN VEDEREA SAPTAMANII STRAJERILOR.— La prefectura județului s'a ținut, Luni înainte de amiazi, sub președintia d-lui col. Dobriceanu, prefectul județului, o consfătuire pentru a pregăti planul de organizare a săptămânii străjerești, ce, după cum se știe, se ține între 1 și 8 Iunie, în fiecare an. La consfătuire au participat: d-nele Eugenia Constantinescu, Florica Bucurescu, din partea organizațiilor de străjere; d. Ascaniu Crișan, comandantul legiunii de străjeri; dr. R. Bejan, subprefectul județului; dr. L. Murgău, chestorul poliției; I. Mureșan, șeful serviciului tehnic al primăriei; Lazăr Igrișan, revizorul școlar al județului; Gh. Anghelescu, ajutorul de primar al orașului; Cornel Iancu, din partea societăților sportive; ing. Simion Albu, președintele camerei de muncă, etc. S'au expus diferite planuri și păreri, după care s'a hotărît principial ca toți factorii de conducere din localitate să-și dea concursul pentru buna reușită a săptămânei străjerești.

MANIFESTAȚII STRAJERESTI. — Stolul de străjere al liceului industrial, sub conducerea d-nei Eugenia Constantinescu, a vizitat Duminică com. Șeitin, unde a organizat și o serbare. Străjerele au sosit de dimineață în comună și au participat și cântat la slujba religioasă, oficiată de preotii Roșcău și Nemet. După amiază, la casa culturală, s'a ținut o serbare, în cadrul căreia străjerele au jucat două piese poporale și au executat un frumos și variat program artistic, iar d-na Eugenia Constantinescu a vorbit despre importanța străjeriei și rolul mamei în viața satelor. La serbare a participat o mulțime imensă de săteni.

— Duminică, 21 Mai, se va face ceremonia ridicării pavilionului străjeresc la stolul liceului industrial de băeți.

PREMILITARE. — Premilitarii din subinspectoratul Arad, în fruntea căruia se găsește d. major Mănăilă, organizează serbări Duminică, 22 Mai, dimineața și după amiază. Serbările se vor ține în aer liber și la teatrul comunal.

PRINDEREA UNUI INFRACTOR. — Agenții biroului judiciar au înaintat poliției pe Moise Ghina, originar din com. Secusigiu, jud. Timiș, dar acum fără domiciliu stabil. S'a stabilit că numitul este urmărit de postul de jandarmi din comuna Satu Nou, jud. Timiș, pentru o înșelăciune cu prilejul căreia a păgubit pe un locuitor cu suma de 12.000 lei. In afară de acest delict numitul mai este urmărit și pentru furtul unei sume de 40.000 lei și de autoritățile militare pentru dezertare dintr'un regiment din Cluj. După ce i s'au dresat actele a fost trimis legiunii de jandarmi.

ORADEA

PRINDEREA UNOR HOȚI DE CAI. — Făcându-se o razie în piața Mihai Viteazul, au fost luați la poliție țiganii Ioan Petrovici, zis Kónya și Celestina Kovacievici.

Luați din scurt, după ce au încercat să se dea unguri în trecere prin Oradea, au mărturisit care-i adevărata lor indeletnicire.

Sunt originari din Borcea, iar numele adevărat al țigăncii este Teicucea. Fotografiile lor îmbogățesc colecția hoților de cai. Anul trecut, după un furt, au trecut în Ungaria. Au revenit în țară acum, sperând să nu mai fie recunoscuți.

MOARTE SUBITĂ. — In str. Apusului 12 a murit un copil de 6 luni. Părinții au plecat de acasă, lăsându-l sănătos în grija unei fete de 16 ani, și când s'au întors l-au găsit mort.

Se fac cercetări pentru a se stabili cauzele acestei morți suspecte.

DISPARIȚIA UNEI BĂTRÂNE. — S'a înștiințat poliția că văduva lui Ludovic Barezi, în vârstă de 90 ani, a dispărut de la locuința ei din str. Ispirescu 12.

Până acum nu s'a dat de urma ei. Bătrâna și-a pierdut memoria, așa că poate rătăci pe străzile orașului, neființd în stare să-și spună numele sau adresa.

ACCIDENT DE CIRCULATIE. — După chinuri grele de câteva zile, Vineri a încetat din viață la spitalul județean, copilul Petru Pater, de 11 ani, din com. Nojorid.

Nefericitul copil a fost călcat acum 10 zile de un automobil al soc. anonime „Intercontinental" din Timișoara.

Parchetul a dispus autopsia cadavrului și continuarea cercetărilor.

ACCIDENT MORTAL. — Un alt copil, de 2 ani, anume Carol al lui Florea Ion, din Homorod, a murit în urma arsurilor căpătate în ziua de Sf. Gheorghe.

In acea zi micutul s'a jucat pe lângă foc și și-a răsturnat pe el o oală cu apă fierbinte. Chinurile în care s'a sbătut până în ultimul moment au fost groaznice.

CHIRIAS HOT.—A fost arestat individul Andrei Likblaum, chelner. Numitul se specializase în jefuirea gazdelor la care stătea cu camera mobilată. Inchiria camera, stătea o lună și apoi dispărea după ce fura diferite obiecte.

TG.-MUREȘ

NOUILE PREȚURI MAXIMALE. — Primăria municipiului Tg.-Mureș a stabilit cu începere din 15 c. următoarele prețuri maximale: făina, nr. 0, loco moară, liberă în comerț; făina nr. 3, 10 lei kg., în detaliu 10,50 kg.; făina nr. 4 9,60 kg., în detaliu 10 lei kg., făina integrală 9 lei kg., în detaliu 9,50.

Pâinea: fabricată din făină nr. 0, liberă în comerț; fabricată din făină nr. 3 și 4, lei 10 kg. și din făin întegrală 8,50 kg.

Carnea: de vită calitatea I, 24 lei kg.,; de mânzat 26 lei; de vită calitatea II, 15 lei kg. (care de fapt nu există în comerț); de viței până la 2 luni (!?) 32 lei kg. (de fapt se vinde viței de un an); de porc 30 lei kg.; costițe de porc 32 lei; slănină de topit 34 lei kg.; osândză 36; untura topită 40 lei kg.

In partea finală a conferinței, d. ing. R. Cărpinișan, cunoscut ca prieten al Italiei, face un călduros apel către toți românii pentru a căuta, prin toate căile, să cunoască poporul italian, cu care trebuesc refăcute legăturile de prietenie ce trebue să existe între două popoare de aceiaș origine, de aceiaș sânge și având aceleași frumusețe sufletești.

Conferința a fost ascultată de un public select și numeros, în frunte cu P. S. Sa Episcopul dr. Andrei Magieru și d. general Petre Georgescu.

*

După conferință, un grup de intelectuali arădani a luat inițiativa reînființării vechiului cerc italo-român, ca în felul acesta, să se închege din nou prietenia între noi și italieni.

cu 6 fire de ceapă verde! — adică 50 de bani firul! —; 3 lei o legătură de ridichi, de asemenea cu 5 ridichi de lună!; 2 lei o căpățână de ceapă veche! 30 de lei kg. de mere, când portocalele venite din Palestina se vând tot cu 30 lei; etc.

TURDA

DIN ACTIVITATEA INVAȚATORILOR TURDENI. — Învățătorii turdeni au ținut la școala primară din Crairit-Turda, un cerc cultural. După terminarea serviciului religios a vorbit sătenilor d. Ioan Păcurar despre „Bogățiile țării românești"; d-na Victoria Mureșanu a dat sfaturi de felul cum să-și ingrijească casa și copiii; iar d. Gr. Brumă a vorbit despre personalitatea lui Octavian Goga.

Elevii școalei, sub conducerea d-lui Ioan Chișiu, director, au cântat și au recitat.

La ședința intimă d. Titus Gombosiu a vorbit colegilor despre „Educația socială", după care s'a ținut lecția practică.

Cu această ocazie învățătorii au subscris un ajutor pentru biserica ce se va ridica în acest sat, pentru care până acum locuitorii au cărat piatra și o parte din material. Remarcăm că satul Crairit este un sat nou, format numai după război din lobagii români ce lucrau moșiile grofilor unguri. Primăria orașului încă de acum câțiva ani le-a făcut o frumoasă școală, ce este frecventată acum de peste 90 elevi, iar acum locuitorii, prin hărnicia lor și [illegible] îndemnul pr. Pepeni, vor [illegible] ridice și o biserică.

Zece Mai la frontiera de Vest

Episcopia Bihor, 12 Mai

Cu o solemnitate deosebită s'a serbat 10 Mai și în acest colț de țară, unde minoritarii și românii din loc și din alte comune s'au strâns în comuna Episcopia Bihorului.

Intelectualii și țărănimea au fost încântați de frumoasa serbare organizată de d-nii: maior Andreievici, comandantul batalionului din loc și Ioan Tirmonia, notarul comunei. Serviciul religios a fost oficiat de părintele Paul Ola.

Urmează trecerea trupelor în revistă de către d. maior Andreievici și d. primar Pantea Emeric. D. maior a ținut un discurs străjerilor, premilitarilor și ostașilor, după care s'a intonat imnul regal de către fanfara baptiștilor.

După defilare, a urmat serbarea, în cercul reformat.

A vorbit d. inv. Tirban Gheorghe. Corul școlilor a intonat „Pe-al nostru steag", după care au urmat câteva recitări și cântece.

Din partea premilitarilor a vorbit d. Sala Aurel.

Inv. minoritari și-au dat tot concursul pentru buna reuită a serbării, mai ales d-șoarele Szök Ileana, Bodis Agnetasi și d-nii Szekeli Lud, Baghics Lud și Coloman Hercseg.

La sfârșit, păr. Mihail Boca mulțumește celor ce au contribuit la reușita acestei serbări.

După terminarea serbării, la primăria comunii s'a servit o gustare.

Abia acum, după 20 de ani de la unire, s'au văzut pentru prima dată costume naționale din diferite colțuri a țării.

xx

Luându-l drept spărgător, l-a impușcat

Satu-Mare, 15 Mai

Vineri noaptea, avocatul dr. Papolozi Vasile din Seini (Satu-Mare), a impușcat mortal cu o armă de vânătoare, pe Anton Miclăuș în vârstă de 25 ani, care venise beat la servitoarea pe care avocatul o avea în serviciul său.

Avocatul Papolozi a crezut că are de-aface cu un hoț, intru cât amantul servitoarei n'a răspuns la somațiile sale.

In stare gravă victima a fost transportată la spitalul evreesc, unde după câteva ore a încetat din viață.

Autoritățile au deschis o anchetă.

xx

Amendarea unor firme
din Satu-Mare pentru sustragere dela impozite

Satu-Mare, 15 Mai

Organele de constatare de pe lângă administrația financiară din localitate au dresat acte de contravenție la legea impozitului pe lux și cifra de afaceri, în contra firmelor „Bumbacul țărănesc" S. A. R. din str. Petru Rareș 3 și Iosif Feldman și Fii S. A. din str. Horia 3.

Firma Iosif Feldman și Fii a sustras dela impozit o importantă cantitate de bumbac, fapt pentru care i s'a dresat un proces verabl de contravenție fiind amendată cu suma de 518.000 lei. Pentru același fapt, firma „Bumbacul țărănesc" a fost amendată cu suma de 342.000 lei.

Contravențiile au fost descoperite de către controlorii financiari d-nii Vasile Domuța, Augustin Săucan și Ioan Pisău dela ad-ția financiară din localitate.

SOȚIA IȘI INDEAMNĂ IUBITUL SĂ-I UCIDĂ SOȚUL
Condamnarea criminalilor la muncă silnică

Oradea, 15 Mai

In seara de 2 Octombrie 1937 tânărul Florian Horjea, de 24 ani, din comuna Oșand (Bihor) a ucis pe săteanul Florian Țeț, de 39 ani.

Faptele s'au petrecut astfel: criminalul întreținea legături de dragoste cu soția victimei, anume Floarea Susman, de 44 ani. Deși mamă a 3 copii, femeia își părăsise cămin, copii și soț pentru flăcăul Horjea.

Soțul prinzând de veste, a căutat-o, a găsit-o, a bătut-o și a readus-o acasă. Dar, în loc să se potolească, soția vinovată s'a hotărît să-și suprime soțul. Pentru aceasta a înjghebat un plan diabolic și l'a pus pe concubin să-i ucidă bărbatul.

Conform indicațiilor date de femeie, Horjea l-a pândit pe Țeț când se întorcea cu carul dela câmp, l-a lovit mortal cu bâta în cap și apoi a mânat carul în râpă. In felul acesta criminalii sperau să nu se descopere crima, ci să se creadă că e vorba de un accident.

Cu toată ticluirea însă, au fost descoperiți și arestați.

Acum s'a judecat procesul la Curtea cu juri și vinovații au fost pedepsiți. Atât femeia cât și concubinul ei au fost condamnați la 8 ani muncă silnică, 10 mii lei despăgubiri civile și câte 2 mii cheltueli de judecată.

Condamnarea unor hoți de cai
Furau cai din Ungaria și-i vindeau în România

Satu-Mare, 15 Mai

Tribunalul Satu-Mare, format din d-nii judecători d. Victor Mărcuș și V. Spireanu, fotoliul public fiind ocupat de d. procuror Sterie Lega, a condamnat zilele trecute la câte un an închisoare, 2000 lei amendă și trei ani interdicție, pe geamgiii Ștefan Dorolț și Sarhozi Gheorghe, iar pe Alexandru Farkaș la 6 luni închisoare, pentru furt.

Numiții au trecut astă toamna frontiera în Ungaria, în localitatea Csenger, de unde au furat doi cai pe care i-au adus prin contrabandă în România și i-au vândut la Tg.-Mureș.

Când au trecut a doua oară în Ungaria, furând de astă dată patru cai, au fost prinși de șeful postului de jandarmi din comuna Gelu (Satu-Mare), care i-a înaintat parchetului, iar caii au fost restituiți păgubașilor.

La Arad se va înființa
un cerc italo-român pentru strângerea prieteniei dintre aceste două popoare

Conferința d-lui ing. R.-Cărpinișan la palatul cultural

Arad, 16 Maiu

Duminică după amiazi, în sala palatului cultural din orașul nostru, a ținut o conferință — fiind invitat în acest scop de către institutul de cultură italiană — d. ing. R. Cărpinișan, directorul liceului industrial de băeți. Subiectul conferinței a fost „Gabrielle d'Annunzio".

Conferențiarul a fost voluntar în Italia, astfel a cunoscut de aproape faptele legendare ale lui d'Annunzio, din timpul războiului mondial.

D. ing. R. Cărpinișan a început prin a trata operile lui d'Annunzio în raport cu biografia lui.

Operile acestea au fost o desăcătușare a vieții trăite de poet. Citează fragmente din ele pentru a sublinia frumusețea de gândire și stil a poetului. In continuare, conferențiarul împărțește operile lui d'Annunzio în trei cicluri, atât poeziile, romanele cât și piesele dramatice. Aceste cicluri sunt: al pasiunilor, al contemplării și al idealului eroic.

Conferențiarul trece apoi la descrierea faptelor eroice ale lui d'Annunzio în timpul războiului mondial, arătând partea ce-a avut-o poetul în determinarea Italiei la intrarea în războiu pentru desrobirea italienilor de sub jugul austriac. Dă o serie de amănunte asupra câtorva sboruri celebre peste tranșeele inamice și deasupra Vienei. In timpul efectuării acestor sboruri d'Annunzio avea numai un ochiu și vârsta de 54 și 55 ani. Ocuparea orașului Fiume este un alt aspect caracteristic din viața poetului.

Prin faptele sale d'Anunzio a contribuit într'o măsură enormă la formarea spiritului eroic și național al poporului italian, pregătind astfel drumul lui Mussolini, care a trebuit numai să organizeze și să ducă națiunea la victoria finală.

In partea finală a conferinței, d. ing. R. Cărpinișan, cunoscut ca prieten al Italiei, face un călduros apel către toți românii pentru a căuta, prin toate căile, să cunoască poporul italian, cu care trebuesc refăcute legăturile de prietenie ce trebue să existe între două popoare de aceiaș origine, de aceiaș sânge și având aceleași frumusețe sufletești.

Conferința a fost ascultată de un public select și numeros, în frunte cu P. S. Sa Episcopul dr. Andrei Magieru și d. general Petre Georgescu.

*

După conferință, un grup de intelectuali arădani a luat inițiativa reînființării vechiului cerc italo-român, ca în felul acesta, să se închege din nou prietenia între noi și italieni.